

3. Προβλέψεις για Επισφαλείς Απαιτήσεις

Οι επισφαλείς απαιτήσεις είναι στοιχείο του κυκλοφορούντος ενεργητικού και εμπεριέχουν την πιθανότητα να μην εισπραχθούν στο σύνολό τους. Το ποσό που προβλέπεται ότι δεν θα εισπραχθεί συνιστά ζημιά, για την κάλυψη της οποίας σχηματίζεται ισόποση πρόβλεψη.

Το ύψος της ζημιάς υπολογίζεται με τη μέθοδο της *εξατομικευμένης* αξιολόγησης ή με αυτή της *ομαδικής* αξιολόγησης. Η πρώτη μέθοδος διέπεται από την υπόθεση ότι η ζημιά οφείλεται στην αφερεγγυότητα συγκεκριμένων επισφαλών πελατών, ενώ η δεύτερη, ότι είναι αποτέλεσμα του συνόλου των πιστωτικών πωλήσεων.

Με δεδομένο το ύψος της προβλεπόμενης ζημιάς, η ισόποση πρόβλεψη καταχωρείται στην πίστωση του λογαριασμού *44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις*), ενώ το ποσό της ζημιάς στη χρέωση του λογαριασμού *Ζημιά από επισφαλείς πελάτες* (Σύμφωνα με το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, ο λογαριασμός της ζημιάς είναι ο *83.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις*). Οι δύο αυτοί λογαριασμοί αναπτύσσονται σε αναλυτικούς λογαριασμούς για κάθε κατηγορία απαιτήσεων.

Ο λογαριασμός *44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις* παρουσιάζεται στον ισολογισμό αφαιρετικά από τον *30.97 Πελάτες επισφαλείς*. Η διαφορά των υπολοίπων τους δείχνει το ποσό των επισφαλών απαιτήσεων που πιστεύεται ότι θα εισπραχθεί στο άμεσο μέλλον.

Οι επιχειρήσεις καταβάλλουν έντονες προσπάθειες για να εισπράξουν στο ακέραιο το σύνολο των απαιτήσεών τους. Αρκετές φορές όμως, εισπράττουν μέρος μόνον των οφειλόμενων και το υπόλοιπο γίνεται ανεπίδεκτο είσπραξης ή δεν εισπράττουν τίποτα και το συνολικό ποσό της απαίτησης γίνεται ανεπίδεκτο είσπραξης, δηλαδή οριστική ζημιά. Καλύπτεται δε, με τη χρησιμοποίηση της πρόβλεψης που είχε σχηματισθεί την προηγούμενη χρήση.

Η παράθεση των ακόλουθων δύο παραδειγμάτων συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση των διαδικασιών σχηματισμού και χρησιμοποίησης των προβλέψεων για επισφαλείς πελάτες στην περίπτωση ατομικής αξιολόγησης της φερεγγυότητας των πελατών.

- α.** Στο τέλος της *πρώτης* λογιστικής χρήσης 20Χ0, ο οικονομικός διευθυντής της ΔΕΛΤΑ Α.Ε. αξιολογεί τη φερεγγυότητα όλων των πελατών και κρίνει ότι πιθανόν να μην εισπράξει από ορισμένους από αυτούς τα εξής, για τα οποία σχημάτισε ισόποση πρόβλεψη:

<i>Επισφαλείς Πελάτες</i>	<i>Ποσό απαίτησης ή Υπόλοιπο Λογ/σμού</i>	<i>Ανείσπρακτο ποσό ή Ποσό πρόβλεψης</i>
Πελάτης ΑΑ	€ 4.500	€ 500
Πελάτης ΒΒ	12.000	900
Πελάτης ΧΧ	8.000	1.000
Πελάτης ΚΚ	<u>3.000</u>	<u>400</u>
<i>Σύνολο</i>	<i>27.500</i>	<i>2.800</i>

β. Κατά τη διάρκεια της επόμενης χρήσης 20Χ1, η επιχείρηση εισέπραξε:

- € 4.500 από τον πελάτη ΑΑ. Ανείσπρακτο ποσό: 0
- € 3.000 από τον πελάτη ΚΚ. Ανείσπρακτο ποσό: 0
- € 11.000 από τον πελάτη ΒΒ. Ανείσπρακτο ποσό € 1.000
- € 7.500 από τον πελάτη ΧΧ. Ανείσπρακτο ποσό € 500.

γ. Στο τέλος της χρήσης 20Χ1, το υπόλοιπο της απαίτησης έναντι των πελατών ΒΒ και ΧΧ γίνεται ανεπίδεκτο είσπραξης (οριστική ζημιά).

δ. Στη χρήση 20Χ4, εισπράττεται η οφειλή (€ 1.000) του πελάτη ΒΒ, η οποία είχε θεωρηθεί ανεπίδεκτη είσπραξης και είχε πλήρως αποσβεσθεί το 20Χ1.

Ανάπτυξη του παραδείγματος

α. Οι εγγραφές χαρακτηρισμού φερέγγυων απαιτήσεων ως επισφαλών και σχηματισμού της σχετικής πρόβλεψης στο τέλος της χρήσης 20Χ0 είναι:

-----31/12/Χ0-----

30.97 Πελάτες επισφαλείς	27.500,00	
30.97.00 Πελάτης ΑΑ € 4.500,00		
30.97.03 Πελάτης ΒΒ € 12.000,00		
30.97.04 Πελάτης ΧΧ € 8.000,00		
30.97.05 Πελάτης ΚΚ € 3.000,00		
30.00 Πελάτες εσωτερικού		27.500,00
30.00.00 Πελάτης ΑΑ € 4.5000,00		
30.00.03 Πελάτης ΒΒ € 12.000,00		
30.00.04 Πελάτης ΧΧ € 8.000,00		
30.00.05 Πελάτης ΚΚ € 3.000,00		

83.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	2.800,00	
83.11.00 Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών		
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		2.800,00
44.11.00 Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών		

Το πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού 44.11 δείχνει το ποσό της σχηματισμένης πρόβλεψης για κάλυψη ζημιών που πιθανόν να εκδηλωθούν την επόμενη χρήση ως ανεπίδεκτες είσπραξης απαιτήσεις.

β. Η εγγραφή είσπραξης των επισφαλών απαιτήσεων στη χρήση 20X1 είναι:

38.00 Ταμείο	26.000,00	
38.00.00 Ταμείο σε ευρώ		
30.97 Πελάτες επισφαλείς		26.000,00
30.97.00 Πελάτης ΑΑ € 4.500,00		
30.97.03 Πελάτης ΒΒ € 11.000,00		
30.97.04 Πελάτης ΧΧ € 7.500,00		
30.97.05 Πελάτης ΚΚ € 3.000,00		

γ. Στο τέλος της χρήσης 20X1 διαπιστώνεται ότι οι προβλέψεις για τους επισφαλείς πελάτες ΑΑ και ΚΚ αντίστοιχα δεν χρησιμοποιήθηκαν επειδή η επιχείρηση εισέπραξε στο ακέραιο τις συγκεκριμένες απαιτήσεις. Τα ποσά των αχρησιμοποίητων προβλέψεων (πιστωτικό υπόλοιπο του 44.11) θεωρούνται έκτακτα έσοδα. Η σχετική εγγραφή έχει ως εξής:

-----31/12/X1-----

44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	900,00	
44.11.00 Προβλέψεις για απόσβεση επ. πελατών		
84.00 Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων		900,00
84.00.11 Από προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		

δ. Επίσης διαπιστώθηκε ότι η πρόβλεψη (€ 1.000) για τον επισφαλή πελάτη ΧΧ χρησιμοποιήθηκε μερικώς γιατί η οριστική ζημιά ανέρχεται σε € 500. Το επιπλέον ποσό της πρόβλεψης (€ 500) παραμένει αχρησιμοποίητο και συνιστά έκτακτο έσοδο. Οι εγγραφές κάλυψης της ζημιάς και καταχώρησης του εσόδου είναι οι εξής:

-----31/12/X1-----

44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	499,99	
44.11.00 Προβλέψεις για απόσβεση επ. πελατών		
30.97 Πελάτες επισφαλείς		499,99*
30.97.04 Πελάτης ΧΧ		

44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	500,01	
44.11.00 Προβλέψεις για απόσβεση επ. πελατών		
84.00 Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων		500,01
84.00.11 Από προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		

ε. Στην περίπτωση του επισφαλή πελάτη BB, χρησιμοποιήθηκε ολόκληρη η πρόβλεψη των € 900, επειδή η οριστική ζημιά ήταν € 1.000. Η εγγραφή χρησιμοποίησης της πρόβλεψης και κάλυψης της ζημιάς είναι:

-----31/12/X1-----

44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	900,00	
44.11.00 Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών		
81.02 Έκτακτες ζημιές	99,99	
81.02.06 Ζημιές από ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις		
30.97 Πελάτες επισφαλείς		999,99*
30.97.03 Πελάτης BB		

* Στην πράξη, συνηθίζεται η χρέωση του λογαριασμού 44.11 ή του 81.02.06 και η πίστωση του λογαριασμού 30.97 να γίνονται με ένα ποσό που είναι μικρότερο κατά ένα λεπτό του ευρώ από το συνολικό ποσό της ζημιάς. Η παρουσίαση του αναλυτικού λογαριασμού της απαίτησης με χρεωστικό υπόλοιπο ενός λεπτού του ευρώ αποτρέπει τη διαγραφή της από τα λογιστικά βιβλία και συμβάλλει στον άμεσο εντοπισμό της στη σπάνια περίπτωση που ο πελάτης, μετά την πάροδο ετών, προσέλθει στην επιχείρηση και ζητήσει να εξοφλήσει την οφειλή του.

Διευκρινίζεται ότι δεν επιτρέπεται συμψηφισμός της ακάλυπτης ζημιάς από ένα επισφαλή πελάτη με την αχρησιμοποίητη πρόβλεψη άλλου επισφαλή πελάτη, εφόσον η εκτίμηση της ζημιάς ήταν εξατομικευμένη. Αφορούσε δηλαδή συγκεκριμένους πελάτες και όχι το σύνολο των απαιτήσεων ή των πιστωτικών πωλήσεων.

ζ. Η εγγραφή είσπραξης στη χρήση 20X4, της αποσβεσμένης απαίτησης (πελάτης BB) € 1.000 είναι:

38.00 Ταμείο	1.000	
38.00.00 Ταμείο σε ευρώ		
30.97 Επισφαλείς πελάτες		0,01
30.97.03 Πελάτης BB		
82.01 Έσοδα προηγούμενων χρήσεων		999,99
82.01.03 Εισπράξεις αποσβεσμένων απαιτήσεων		

Το ποσό € 1.000 είναι έκτακτο και μη λειτουργικό έσοδο γιατί η επιχείρηση εισέπραξε τελικά μια απαίτηση, η οποία ήταν ανεπίδεκτη είσπραξης.